

Naar jeg dernæst vender mig til det Foredrag, vi nylig have hørt af den sidste ærede Taler, da skal jeg villigt erkjende, at denne Sag her er kommen i saa gode Hænder, som den lettelig kunde komme. Jeg skal gjerne erkjende, at der, ved Siden af det Meget, man læser og hører i den samme Retning, som overskrider alt rimeligt Måal og alle Grændser, er her et Maabehold tagtaget, som tjener Paaskjønnelse. Men jeg troer, at man ved at forfølge den Tankegang, der ligger til Grund for Anbefalingen af Lovforlaget, vil føres til at stemme imod samme. Den ærede Taler gaaer i sin hele Betragtning ud fra Individernes Standpunkt; han gaaer ud fra, hvad der er tjenligt, ønskeligt, beqvemt for de enkelte Medlemmer af Følkkekirken, men har lidet Blik for Kirken som Heelhed, for Kirkesamfundet. Men det er netop dette, der ikke gaaer an. Følkkekirken er et Samfund som ethvert andet; men i ethvert Samfund maa Individet underordne sig; Samfundet skal ikke være underordnet de Enkeltes Ønsker og Anbragender. Den ærede Taler synes fremdeles at gaae ud fra, at de paagjældende Individ, baade Præster og Menighedsmedlemmer, skulle være Normalindivider eller Individer, som ville gjøre den rette, normale Brug af den Frihed, der her skal tilstaaes. Han synes at gaae ud derfra, at de Medlemmer, der skulle have Ret til at drage Præster ud fra ind i deres egen Kirke, alle blive levede af reen alvorlig christelig Interesse; og ligeledes, at de Præster, der skulle modtage en Tilslutning fra fremmede Menigheder, skulle alle være Mænd, som forøvrigt indskrænke sig til deres bestiftede Virksomhed, og kun med stor Varsomhed og Alvor undersøge Forholdet, inden de indlade sig med udenfogens Tilhængere. Men det er Forsættninger, som ikke ere berettigede; naar Taleren er om en Lov, maa man see hen til den virkelige Verden. Men nu blive, som Enhver veed, vore Menigheder stærkt hjemsogte af Partiernes Aand; det hører til de religiøse Partiers Væsen ikke at stille det Christelige øverst, men derimod det, der adskiller det ene Parti fra det andet. Og saaledes vilde man, dersom dette Lovforslag skulde gaae igjennem, aabne Døre og Afgange for alle de urene Aander,

for alle dem, der forvegle Partiinteresser med den sande christelige Interesse. Det gaaer fremdeles ikke an at ignorere, at der blandt de Geistlige findes dem, der drives af en urolig, travl Virksomhedsaand, der have Interesse ved hellere at gribe ud over deres egen Kreds end at holde sig indenfor, vel ogsaa kunne føle sig ansejede af en vis Forsængelighed til at opsoge Tilhængere i Andres Menigheder fremfor at vende sig til egen Menigheds Medlemmer, hvor der kan være endel Modstand at overvinde, førend de kunne skaffe deres Ord og Person Indgang. Men Samfundet, Kirkesamfundet, maa netop være betænkt paa at tilstaae sine Medlemmer personlig Frihed, uden tillige altfor let at aabne Udgang til Misbrug af denne Frihed. Jeg skal holde mig til dette Æne (uden at gaae dybere ind paa hans Foredrag): det er ikke Kirkesamfundets Standpunkt, men det er Individualitets-standpunktet, den ærede Forfatter indtager; og det er det, jeg meente, naar jeg tidligere erindrede derom, at der laa et kirkeorganisatorisk Spørgsmaal af stor Betydning bagved dette Lovforslag, nemlig om Kirkesamfundet skal ordnes og læmpes efter de enkelte Medlemmers høisforskjellige Ønsker og Klager, eller om omvendt Individerne skulle finde sig i at modtage Friheden saaledes begrænset og tillempet, som Kirkesamfundet kan taale. Jeg indrømmer naturligvis, at der kan være hos adskillige Medlemmer en Sympathi for Lovforslagets Indhold eller for enkelte Dele deraf; men dette maa jeg atter og atter gjentage, at en besindig og alvorlig Prøvelse maa finde, at hvad der bør være Grundlag og Betingelse for et Lovarbejde, aldeles mangler ved dette Lovforslag, og at Landstinget derfor vilde tilsidefatte sin rette Stilling, hvis det gik videre end den foreslaaede Dagsorden.

F. Nielsen: Da den ærede sidste Taler (Clausen) gif over til at ville indbegaae den ærede næstsidste Taler (Strøm), httrede han et Ord, og jeg troer, at det var det eneste i hans hele Foredrag, jeg ikke kunde billige, at den ærede næstsidste Taler havde udtalt sig med meget Maabehold. Jeg mærkede ikke til dette Maabehold. Jeg fandt, at der var mere end fornøden Skarphed og Bitterhed i den Maade,